

Kihozza a diákokból az esetleg csak pislákoló energiákat

Már régóta rettegettem attól, hogy egyszer ránk kerül a sor. Így is volt. 2001-ben már nem térhettünk ki a feladat elől.

A kezdetektől – még Nagykátára jártam ki naponta – figyeltem az olasz nyelvi versenyeket. Az volt benne a különös, szép és vonzó, hogy ilyen más nyelvekből nem volt. Azon kívül soha senkinek nem volt kötelező, de mindig lelkesedéssel töltötte el a résztvevőket. A hozzá kapcsolódó kulturális műsor – eleinte főleg kórusok szereplése – színvonalas volt. A legelső ilyen kulturális élményem a 60-a években a László Gimnázium kórusának a szereplése volt Virág László vezetésével, majd a 70-es években a „jósok” (József Attila Gimnázium) szintén színvonalas színi előadásai Fábián György tanár irányításával. Hadd ne említsem több gimnázium nevét, sok helyen volt még színvonalas olaszoktatás, ezek kiderülnek a többi beszámolómból.

A nyelvi versenynek a hozzá kapcsolódó kulturális seregszemlével különösen akkor volt jelentősége, amikor az olasz nyelv tanítását az 1967-es követ-kiutasítást követően háttérbe szorították. Így pl. a Jedlik Ányos Gimnáziumban is – ahol Nagykáta után tanítottam, 1968-ban volt az utolsó olasz érettségi. Ehhez jött a nyelvoktatás mélypontja: a 60-as évek végétől az 1979-es reformig a második idegen nyelv csak heti 2 óra volt (ez alól csak néhány ún. tagozatos osztály maradt kivételként kevés iskolában). Sőt! 1973-tól a III. gimnáziumi osztálytól nem volt kötelező a második idegen nyelv, természetesen az érettségi sem.

Ebben a válságos helyzetben is volt olasz nyelvi verseny! Ebben az időszakban, a 70-es években, már a Tankönyvkiadó felelős szerkesztőjeként, mint „pártalan”, egy iskolához sem kötött tanár, gyakran vállaltam zsűrizést az élőbeszéd kategóriában.

Időközben a többi élő nyelvben lehetett OKTV-re jelentkezni, olaszból még sokáig nem. Ez alatt is megrendezték a versenyeket, és támogatták a kategóriák körét. Amikor aztán olaszból is lehetett „okátévezni”, felmerült a kérdés, hogy kell-e továbbra is a verseny. És mit szavaztak meg a tanárok? Természetesen azt, hogy legyen továbbra is, mert mást mér, mint az OKTV, nemcsak a legjobbaké, hanem ide alacsonyabb tudásszinttel is lehet jelentkezni, ezért ösztönző hatású. A kulturális része, ami pedig mindenkinek szól, az OKTV-n egyáltalán nincs.

A 80-as években javult a helyzet, új erőre kapott az olasz nyelv tanítása is. Sőt, már általános iskolában is lehetett olaszt tanítani. Erre Szegeden és Pécsen voltak példák akkor. Egyszer Szegeden vettem részt egy olasz versenyen, amit a „kicsiknek” és a gimnazistáknak együtt szerveztek. Itt derült ki, hogy a verseny túlnötte a kereteit, olyan tömeg jött össze, hogy együtt szinte kezelhetlenné vált. Azóta külön kategória az általános iskolások versenye.

Új helyzet állt elő akkor, amikor az orosz már nem volt kötelező „első” idegen nyelv, egyre több gimnáziumban választották az olaszt.

A 80-as évek végén *Porsia* igazgatósága idején az Olasz Intézet (Istituto Italiano di Cultura) is egyre jobban odafigyelt a tanárok munkájára (furcsa ma ezt kimondani, de addig politikai oka volt az elzárkózásnak), és támogatta az olaszt tanuló diákok versenyét. Figyelték azokat a versenyzőket, akik több alkalommal egymás után jól szerepeltek, majd 1-1 hónapos ösztöndíjjal jutalmazták őket. Ezt az ösztöndíjat azóta is megkapják a legjobbak. A többiek jutalmazását pedig az iskolákhoz eljuttatott könyvadományokkal segítik.

1990-től újra aktív olasztanár lettem. Budán új gimnáziumot indítottak először a Táncsics Mihály Gimnáziumon belül, az új épület a Városmajorban 1990-ben készült el. Az iskola neve azóta Városmajori gimnázium (VMG). Az iskola alapítója, Kálmán Gyula hívott oda 1989-ben, mert az ének-zene és művészeti osztály számára első nyelvként az olaszt akarta

bevezetni. Mivel akkor még volt két érettségi előtt álló osztályom a Jedlikben történelemből, Babos Gabriella kezdte meg a VMG-ben az olasztanítást. 90-től tehát már ketten tanítottunk olaszt. A művészeti osztályon kívül volt még minden évfolyamban egy-egy fősztálynyi olaszos csoport is. Ahogy „növekedett” az iskola, úgy lett egyre több olaszóra, hogy már ketten sem bírtuk. Így került hozzánk Bulinszky Marianna tanárként. Így már mi is vittük a tanulókat a versenyekre, egyre többen jelentkeztek olasz szakra is a különböző egyetemekre és főiskolákra. A fővárosi gimnáziumokon kívül vittük a tanulókat vidékre is az olasz versenyekre (Pécs, Szombathely stb.). Természetesen zsűrizést is vállaltunk, de tanárként már vigyázni kellett a beosztásnál a pártatlanságra. A mieink leginkább az éneklésben tűntek ki, de voltak jó nyelvi versenyzőink is.

Az olasz verseny időközben fesztivállá alakult, és nagymértékben megnőtt a kategóriák száma. A művészeti kategórián belül *képzőművészeti* (rajz, fotó, szobrászat) alkotásokat is be lehetett nyújtani olasz témakörben. Rendkívül jó munkák kerültek kiállításra. Ezekhez persze szakmai zsűri kellett. Az egyetemek olasz tanszékei is meghirdették a maguk *tanulmányi* vagy *műfordítási* pályázatait. A Studio Italia bevezette a *tolmácsversenyt*. Azon kívül, hogy az olasztanítás a legkülönbözőbb óraszámokban, 6, 4, 3 évig folyik, szinte lehetetlen megfelelő tudásszint szerint besorolni a jelentkezőket – ez mára követhetlenné vált. A kezdők versenyeztetését már nem lehet vállalni, a haladóbbak szóbeli mérését már egy filmrészlet megtekintésével kapcsolatosan mérik. Új nyelvi kategóriák még a *meseírás*, *szituációs játék*, az előadói kategóriában a *vers- és prózamonddás*. Különböző *vetélkedők* vannak magyar nyelven az olasz kultúra különböző területeiről. A VMG egy csapata többször sikeresen versenyzett történelemből. A felsoroltak alapján látszik, hogy a nyelven túl művelődési területre is kiterjedt már ez a fesztivál.

Miután már emberfeletti, majdnem lehetetlen feladat egy-egy fesztivál megrendezése – ránk került a sor. Nyitrai Tamás már korábban is kerülgetett, próbált „megkönyvékezni”, de sokáig sikerült kisiklanom a kezei közül. Azonban egy ponton túl nem lehetett kitérni a munka elől. Tehát a VMG meghirdette a 2001-es Festival d’italiano-t.

Jöttek a jelentkezések igen nagy számban minden meghirdetett kategóriában. Ahogy érkeztek a jelentkezések szinte lehetetlennek látszott az élöbeszéd kategóriában az „igazságos” besorolás. A jelentkezések alapján végül is 19 *élöbeszéd* csoportot kellett alakítani, *versmondásból* 4, *prózamonddásból* 2. Az *ének* már szétvált komoly- illetve könnyűzenére, a *képzőművészeti* kategóriában volt fotó, embléma és könyvborító tervezés is. Az ELTE prózafordításhoz, a KLTE versfordításhoz adott szöveget. A PPKE három témában hirdetett tanulmányi pályázatot: művészettörténet, lingvisztika és olasz irodalomtörténet. A Ponte alapítvány is hirdetett pályázatot. Ezekhez kellett a zsűrit összeállítani. Számos ismerős régi kolléga mellett gyesen lévő kolléganőnk, Bulinszky Marianna, és mintegy hat olasz szakon tanuló tanítványunk is vállalt munkát.

A csoportokkal együtt megközelítette az ezret a jelentkezők száma. A munka elvégezhetetlennek látszott. Ekkor támadt egy „zseniális” ötletem: ennek a feldolgozására és szervezésére mi hárman Babos Gabriellával és Fórizs Andreával nem vagyunk képesek. Megnyertem az igazgatót, Szebedy Tást, hogy ő nyerje meg a tanárokat és az egész iskolát, hogy ez *iskolai munka és ünnep legyen*. Detto fatto: az iskolai szabályok értelmében volt erre mód. A szombati napot úgy lehetett munkanappá nyilvánítani, hogy helyette az összes iskolai alkalmazott más alkalommal kapott egy szabadnapot valamelyik szünethez kapcsolva. Így az adminisztráció, a takarítók, a konyha, szinte minden tanár, na meg a diákok is sokat tudtak segíteni a munkában.

Amikor már majdnem összeomlottunk a sok bejövő anyag feldolgozása során, belépett a technika, a programozáshoz értő fiúk Bärnkopf Bence és társai személyében: mindent „gépesítettek” – számomra követhetetlen és felfoghatatlan módon. A verseny napján a

regisztráláskor ők csak a gombokat nyomogatták és mosolyogtak. Főleg nyugodtak voltak. Kívülről persze én is nyugodtnak látszóttam.

A másik, szinte egyedi VMG-s jelenség volt a szülői munkaközösség háttérsegítése. Ez olyan váratlan volt és olyan jól jött, hogy meg sem tudtuk kellőképpen hálálni. A különböző konferenciák szervezésében járatos szülők rengeteg gyakorlati és anyagi segítséget nyújtottak, ez utóbbit főleg a Városmajori Alapítványon keresztül. Sok könyvet tudtunk venni a jutalmazásokhoz, a szülők szereztek a zsűritagok megjutalmazására opera- és színházjegyeket. Rögtön felmérték, hogy ennyi embert táplálni kell a menzán kívül is. A büfével kapcsolatos munkába be lehetett vonni a diákokat is.

Az Istituto is rengeteg könyvet adott jutalmazás céljából, kellett is a könyv, mert itt majdnem mindenki nyer. A Nemzeti Tankönyvkiadó is küldött ajándékozni való könyveket.

A jutalmazáskor majdnem két óra hosszat tartott a díjak kiosztása a méltatással együtt.

A rendező számára a saját fesztivál nem igazán élvezhető. Az ember csak arra ügyel, hogy működjön a gépezet. Utólagos visszajelzésekből azt láttuk, hogy értékelték a nem olasz szakos tanárok készséges munkáját, a technikát, és látható volt a szülői munkaközösség segítése. Végül is örültünk, hogy képesek voltunk megrendezni, de hangsúlyozom: a vezetőség, az egész tantestület, az iskola egyéb munkatársai és a szülői segítség nélkül nem tudom, hogy mire mentünk volna.

Minden hasonló munka megéri a fáradságot, mert ösztönző hatású, kihozza a diákokból az esetleg csak pislákoló energiákat.

Remélem, hogy még a továbbiakban is lesz energia a tanároknak, hogy grátisz vállalják ezt a nem kis munkát és a versenyzőkben kedv a versengéshez.

Boronkai Ágnes